

Stormachtige nachten zijn op handen, wanneer de uil, vooral de kerkuil, allerlei buit in zijn nest verzamelt; hij zorgt voor de volgende nachten, waarin hij niet op jacht kan gaan.

Wanneer ganzen en eenden onder luid gesnater dikwijls duiken en in het water rondplassen, voorspelt dit binnen korten tijd regen.

Echter moet men bij de vogels met het maken van gevolgtrekkingen, betreffende het aanstaande weer, voorzichtig zijn, daar zij dikwerf door geheel andere oorzaken levendig of onrustig zijn; gedurende den paartijd bijvoorbeeld, moet het opvallend gedrag van menigen vogel niet met het weer in verband gebracht worden.

Ook vele insecten kondigen te voren eene weersverandering aan. Kort voor regenachtig weer, en vooral voor onweer, zijn de vliegen en de muggen het lastigst; voornamelijk de eersten dringen dan de huizen binnen en zijn moeilijk te verdrijven.

Bijen en wespen zijn voor een onweder onrustig, vliegen niet ver meer uit, maar keeren na een korten tijd met een halve lading terug.

Onder de visschen is vooral de grondeling als weervoorspeller bekend, in sommige streken. Gewoonlijk houdt hij zich op den bodem van het water op; doch vóór een onweer komt hij aan de oppervlakte, zwemt onrustig rond en hapt voortdurend naar lucht. *z. i. E. D. E. L. V. T. 4. 228*

Ten laatste moet ik nog een beroemde weervoorspeller uit de klasse der Amphibiën noemen, de boomkikvorsch, die vooral bij onze oostelijke naburen, de Duitschers, in vele streken als huisbarometer dienst doet. In ons land wordt hij slechts in de oostelijke Provinciën gevonden.

Gewoonlijk wordt de arme weerprofeet, met wat vliegen, in een groote, wijde inmaakflesch of vischkom opgesloten, die met een stuk gaas is bedekt. De flesch is gedeeltelijk met water gevuld; en hierin staat een houten laddertje, dat tot boven in de flesch reikt. Zit de kikker nu boven op het laddertje en laat hij zijn stem hooren, dan komt er regen, zit hij onder in de flesch, dan blijft het weer goed. Echter kwaakt hij ook wel bij bestendig mooi weer, zoodat zijn gekwaak niet altijd regen aankondigt; alleen vóór een onweer kwaakt hij meer dan gewoonlijk.

En hierbij zullen wij het laten; en hopen wij, dat de welwillende lezer, die dit stukje ten einde toe heeft gelezen, hieruit heeft gezien, hoe menigvuldig een weersverandering in de natuur wordt aankondigd, en hoe zich in alle klassen van het dierenrijk verschijnselen voordoen, die betrekking hebben op het weer, en bovendien, dat de lezers, en natuurlijk ook de lezeressen, bij hun tochten in de schoone, verrukkelijke natuur, aan hun eigen waarnemingen de bovengenoemde zullen toetsen.

Apeldoorn.

G.

O P R E I S.

Woen Heimans en ik voor 't eerst samen naar Zuid-Limburg gingen, was het er ons in hoofdzaak om te doen, om zaden of wortelstokken van de voornaamste echt-Limburgsche planten te verzamelen, ten einde die in onze tuintjes te kweken en waar te nemen. Het plan was heel plotseeling opgekomen en we gingen tamelijk onvoorbereid op reis. Wel hadden we aangestreept, wat we graag wilden vinden — en dat was geen klein beetje — maar we misten den tijd, om ergens een Dumoulin op te duiken of 't Kruidkundig Archief door te snuffelen. Ook hadden we geen reisgidsen; wel een vage herinnering van vroegere grottenreizen en van de moeilijkheid, om 's zomers in 't Geuldal goed logies te krijgen. Maar daar gaven we niet om.

Ook hadden we een puike kaart van de streek bij ons en wel 't vel Heerlen van de groote topografische kaart van Nederland (schaal 1 : 50.000). Daar staat huis aan huis op aangegeven, ieder

pad is geteekend, iedere plooi van den grond is aangeduid, pijnbosch te onderscheiden van loofbosch, akkers van weiden en woesten grond, zoodat de goede plekjes voor een botanist er gemakkelijk op aan te wijzen zijn. Wij waren van plan, 't meest uit te zien naar holle wegen en boschrijke hellingen.

Over 't vervelende van de rit van Nijmegen naar Maastricht kan ik niet in bijzonderheden treden; wij hebben eigenlijk nog nooit tijd gehad, om er iets vervelends in te vinden. Eerst krijg je honderden oeverwaluwnesten in de steile zandafsnijding tusschen Nijmegen en Mook, en dan komt na 't passeeren van de Maasbrug het vergezicht op de heuvels van 't Reichswald met de Plasmolen, het Zwarte Ven en andere botanische lustoorden. Bij Boxmeer begint de nabijheid van de Peel zich te doen gevoelen en steeds groter wordt het aantal poeltjes langs de baan, waar wel iets zou kunnen groeien. Het heidelandschap komt gaandeweg duidelijker uit: Venray spant de kroon met zijn prachtige

jeneverbessen, dan komen de dennen van Tienray en Grubbenvorst en eindelijk Venloo met zijn schil-derachtige verbrokkelde oude muren langs den Maas-kant. Nu houdt de Maas ons gezelschap totdat de baan halfweg Roermond begint te klimmen; dan komt het lieve Swalmdal en eindelijk Roermond met zijn wijde singels en grachten. Als dan, na Roermond, de gulden graanvelden wat al te veel op elkander beginnen te lijken en de groote straatweg met zijn hoogstammige iepen ons al te getrouw blijft, dan rijdt de trein even voorbij Susteren opeens door een prachtig, nat loofbosch met dicht onderhout en vol poelen en greppels, dat tot vlak bij Sittard zich uitstrekt. Van daar tot Elsloo is maar een klein eindje en nu hebben we links de hoge hellingen van onze Limburgsche Ardennen en rechts het Maasdal. Dan rolt de trein met een vaartje omlaag en eer we 't weten, staan we op 't stationsplein, verwelkomd door duizend blauwe bloem-oogen van de slanke Ver-bena's.

Wat worden er over dat heerlijke Limburg nog een massa tegen-strijdige dingen ver-teld. Iemand, die er sinds jaren zijn vacan-ties doorbrengt, had ons gezegd, dat er dezelfde planten langs de wegen groeien als overal elders in 't land, en dat je om de mooie dingen moet snuffelen in afgelegen hoekjes.

En nu stonden hier die verbena's, tegen 't stations-hek, op de rangeerterreinen, bij de kolenhoopen, overal verbena's. Ze waren wat bestoven en spichtig en we hebben ze later veel mooier gezien, maar ze gaven ons hier aan de deur van Zuid-Limburg zelve, de verzekering, dat ons bezoek niet te ver-geefs zou zijn.

We lieten Maastricht rechts liggen en zetten dade-lijk koers naar 't Oosten, langs den straatweg naar Berg, evenals bijna alle Limburgsche straatwegen, omzoomd door twee rijen iepen, die te hoog zijn.

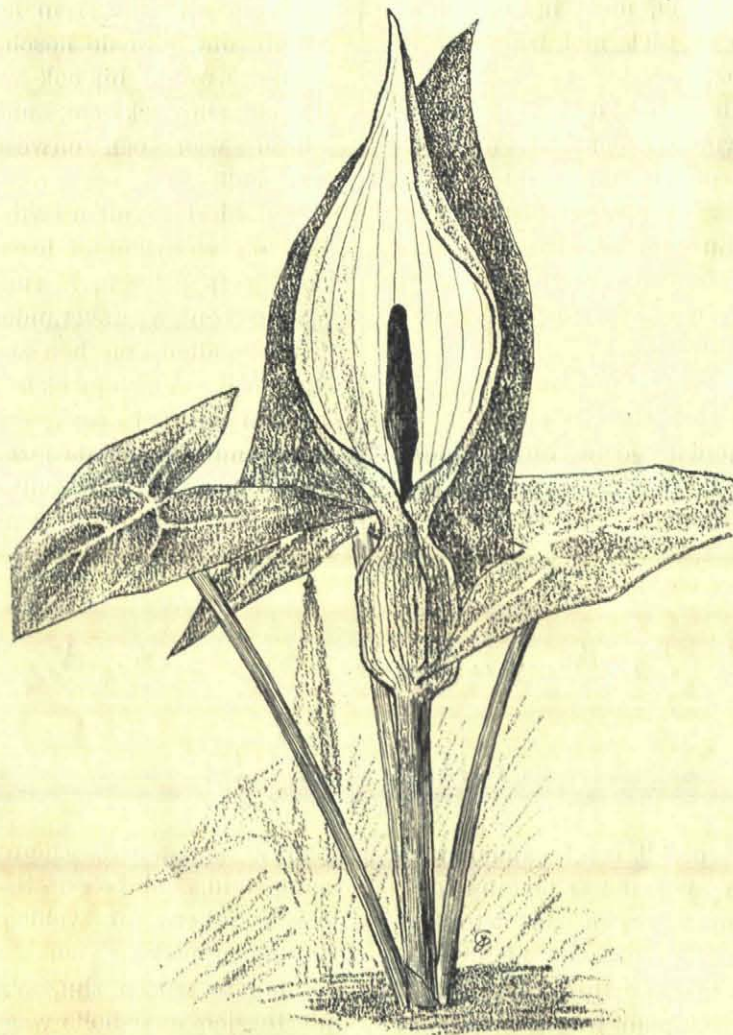
Hun kronen staan als 't ware op stelten en zwe-ven in de lucht; de hooge stammen sluiten de weg niet in.

Onder de hagen langs de tuinen had het sierlijke Bingelkruid (*Mercurialis annua*) de brandnetels half verdrongen en in de stoppelvelden voorbij Withuis-hof groeiden de spiegelklokjes (*Specularia speculum*) bij duizenden. Klaproos, bolderik, korenbloem en spiegelklokje zijn de koningen van onze graan-onkruiden. Lang zullen ze leven!

De weg steeg merkbaar en nu kwamen de twee

Lipbloemen voor den dag, die in Zuid-Lim-burg overal langs den weg staan, bloemen vol heete zomergeur, de Wilde Marjolein en de Borstelkrans. In een leemput langs den weg stond slank en alleen een meterhooze wilde Reseda (*Reseda luteola*). Toch was dit nog Limburg niet.

Bij paal 6 heeft de weg zijn hoogtepunt bereikt: een linde staat daar als een vuurtoren op een voorgebergte. Als die linde praten kon, zou hij kunnen vertellen van duizen-den en nog eens duizenden menschen, die op de bank in zijn schaduw gezeten heb-ben en Limburg mooi vonden, verrukt door het panorama, dat zich hier voor 't oog ont-rolt: de bonte akkers en weiden, een reeks van dorpen van Elj-sden tot Meersen, ieder

Aronskelk. (*Arum maculatum*.)

met zijn kasteel en park en boomgaarden, daar-achter de Maas, de torens en schoorsteenen van Maastricht en de Sint Pietersberg, blauw in de hitte-nevel van den Augustus-namiddag.

Een kwartier later stapten we het dorp Berg door, zooveel mogelijk het midden van den weg houdend. Want die Limburgsche boerderijen zijn wel aardig om na te teekenen, met hun binnenplaatsen, hooge inrijpoorten en veellijnige gevels en daken, doch hun nabijheid is niet liefelijk. 't Is er mee als met de Limburgsche kaas: om ze goed te genieten, moeten een paar zintuigen op non-activiteit gesteld worden.

Toch houd ik van Limburgsche kaas en ook van die mestrijke Limburgsche boerenhoeven.

Berg ligt precies op den rand van een heuvelreeks; een aantal steile paden voeren ervan naar beneden, naar 't smalle Geuldal. Het eene dat wij volgden verdween hier en daar onder de overhangende heesters, meest wilde kornoeljes (*Cornus sanguinea*), dezelfde of ongeveer dezelfde heester, die 's winters onze parken en plantsoenen met zijn bloedroode twijgen zoo aardig opvrolijkt. Op de bladeren kuierden veel van die violette diklijvige *Timarcha*'s rond, echte boschtorren. Er waren twee soorten: een zoo groot als een halve gulden (*Timarcha tenebricosa*), de ander zijn sprekend evenbeeld, maar niet grooter dan een dubbeltje (*Timarcha coriaria*). Doch deze torren hadden we vroeger in Gelderland ook al gezien.

Maar wat we elders nooit gezien hadden, dat waren de steile rotshellingen van Geulem (met de wereldberoemde rotswoningen), waarover in lange festoenen de rijkbloeiende twijgen van onze wilde *Clematis* (*Clematis Vitalba*) neerhingen. We versmaadden het pad, dat onderlangs deze rotsen naar Valkenburg voert en probeerden halverwege de helling al klauterend voort te komen, wat ons ten koste van eenige scheen-ontvelingen nog al aardig gelukte. Onze moeite werd beloond door de vondst van mooie zeldzame varentjes: de Blaasvaren (*Cystopteris fragilis*) en de Gebogen Beukvaren (*Phegopteris Dryopteris*).

Toen we weer bij de Geul kwamen, vlogen twee ijsvogeltjes voor ons op: ze schoten met hun blinkend saffieren ruggen pijlsnel voort boven 't midden van 't troebele, snelstroomende water. Hier was Limburg! Intusschen was 't avond geworden, we spoedden ons daarom voort naar Valkenburg, waar we met onze hoteljacht nog al voorspoedig waren. We belandden als externen in zoo'n groote massieve Limburgsche boerderij op een ruime bovenkamer, waarvan de ramen gelukkig niet uitzagen op de binnenplaats, maar regelrecht op den grooten Aker straatweg, met de ruïne en zijn prachtige beuken en sparren.

Den volgenden morgen begon de eigenlijke expeditie. Klokke zes hadden we ontbeten en ofschoon 't 's nachts nog al geregend had en een fijne motregen ook nu gestadig neerdrensde, begaven we ons welgemoed naar onzen uitverkoren hollen weg, de Sibber Grub. Aan 't begin van de Grub stond midden in een aardappelveld een mooie slanke Ridderspoor, met honderd donkerblauwe bloemen, maar 't was een gekweekte. Verderop kwamen onder de hazelaars de vruchten van Aronskelken te voorschijn: een dertigtal roode bessen, dicht opeen op 't eind van een dikken groenen stengel. En nu volgden de ongewone planten elkander op in snelle volgorde: een

prachtige Alaut (*Inula Conyza*), dichte zoden van Steenbreekvaren (*Asplenium Trichomanes*) in spleten van de kalkrotsen, nog meer Blaasvaren en op een driehoekig stukje weiland links van den weg de Stengel-Looze Distel (*Cirsium acaule*). 't Gevinde Kortsteelgras (*Brachypodium pinnata*) en een gele herfstpaardebloem: de Ruige Leeuwetand (*Leontodon hispidus*).

Maar 't werd nog mooier. De motregen had opgehouden, de lucht was heelemaal opgeklaard en 't zomerzonnetje brandde even lustig als den vorigen dag. Niets kon ons nu beter te pas komen dan een dwarsweg naar links, die ons gelegenheid verschafte, wat dieper in 't bosch door te dringen. Daar werd onze aandacht getrokken door rozetten van bladeren met een boterbloemachtig uiterlijk, doch de stengels en vruchtstelen, die we een eindje verder aantroffen, brachten al spoedig aan 't licht, dat we hier met Breukkruid (*Sanicula europaea*) te doen hadden. De helling aan de zuidzij van onzen dwarsweg stond vol met die zeer zeldzame, prachtige Naaldvarens (*Aspidium aculeatum*) en terwijl we bezig waren, daar een paar wortelstokken van uit te steken, zagen we op den zwarten grond wat vergeelde stengels liggen, omgeven door vier vergeelde bladeren: dat waren de overblijfsels van de Eénbes (*Paris quadrifolia*). Iets verder stond er nog een heelemaal frisch groen, met zijn groote, lichtblauw berijpte bes tusschen de overblijfsels van het achtdeelig bloemdek.

Nu nog Maretakken, zei Heimans, dan ben ik voor vandaag al tevreden. En hij aan 't snuffelen onder een paar hooge peppels: daar konden wel afgewaaid brokjes liggen, als de boom tenminste de woekerplant herbergde. In minder dan geen tijd kwam hij triomfantelijk met een paar stukjes aandragen.

Nu ja, zei ik, je zult mij niet beetnemen; (we kenden elkaar toen nog niet zoo goed als tegenwoordig) die heb je stiekem in je zak meegebracht uit Amsterdam, om me hier eens te overbluffen. Net of je 't hier maar voor 't zeggen hebt, om iederen peppel vol Maretakken te krijgen.

Kom dan zelf maar kijken, zei Heimans, er liggen er nog meer. 't Was wezenlijk zoo, maar er kon nog toeval in 't spel zijn en waren eerst gerust, toen we na veel turen en wringen hoog in de grootste populier op een der zwaarste takken, de dichte groene klomp van Maretakken (*Viscum album*) zelf ontdekt hadden.

De weg steeg en bracht ons weer bij korenvelden. 't Was daar heet en de bijtjes, die de Wilde Marjolein langs 't pad druk bezochten, waren zoo vlug en actief, dat ik er geeneen vangen kon. 't Waren bijna allemaal behangertjes en er vloog ook een enkele koekoek-behanger tusschen: *Coelioxys vectis*, goed te kennen aan zijn puntig, witgestippeld achterlijf.

't Was nu al na twaalfen, we stuurden daarom

regelrecht tusschen de graanvelden door naar Oud-Valkenburg.

Na den middag wilden we de Koolgraaf bezoeken; die zag er op de kaart nog al veelbelovend uit,

boomen moesten dus in een ravijn staan en omdat we van ravijnen nu maar eenmaal alles verwachtten, koersten wij er recht opaan, en zoo daalden we na weinige oogenblikken door struik en struweel langs

Links Sanicula, rechts Paris, op den achtergrond Naaldvaren.

maar in een tarweveld raakten we aan 't snuffelen naar zeldzame Veronica's, en zoo raakten we aan 't dwalen, tot we rechts van ons wat zware boomtoppen juist boven 't graan zagen uitsteken. Die

dorens en bramen af in de heerlijkste boschkloof waar ik ooit mijn voeten gezet heb.

Tusschen hooge eiken en beuken stonden heesters van allerlei soort, omstrengeld en verbonden door

kamperfoelie en Clematis. 't Was soms moeilijk, er tusschen door te komen, vooral de Clematis vormde een echt lianen-vlechtwerk. Er was begin noch eind aan te vinden. We keken een Clematistak, die ergens te voorschijn kwam, na, om te zien, hoe lang hij wel wezen zou. Vijftig, zestig meter ver breidde hij zich uit over heesters en boomen, het eind verloor zich in een Viburnum-struik, waar we niet bij konden komen.

De bodem was dicht begroeid met allerlei fraaie boschplanten, Heksenkruid (*Circaea lutetiana*) bloeide nog in rijken overvloed met duizenden licht rose bloempjes. Daar tusschen staken gele bloemen van verschillende Hertshooi-soorten omhoog, waaronder twee zeldzame: het Harige Hertshooi (*Hypericum hirsutum*) en het Schoone Hertshooi (*Hypericum pulchrum*) dat zijn naam dubbel en dwars verdient. Waar 't ravijn naar 't Noorden toe zich wat verbreedde, stonden heele risten van Aronskelken in vrucht — soms een dozijn exemplaren in één rechte lijn, terwijl frissche Paris-planten met dikke blauwe bessen overal te zien waren. Halfweg de helling bloeiden zoowaar nog een paar boschviooltjes. Een dubbele rij van prachtige sparren, waarin een groote troep staartmeesjes vertelde, dat 't al Augustus was, vormde op waardige wijze een uitgang van dit botanisch lustoord — of liever den ingang, want wij waren er aan de verkeerde zij ingekomen en stonden nu op de mooie St. Jans-Boschstraat.

Hier waren de struiken weer dicht doorweven met Clematis en langs den wegzoom stonden reusachtigestruiken van de Boschbraam, met groote roode bloemen. Die had 't hier stellig naar zijn zin.

We bleven niet lang op den weg, maar drongen naar rechts het bosch in, waar we een grot ontdekten, die we natuurlijk met vreeze en beven en met 't verbranden van al onze lucifers exploreerden; we vonden er niets dan een paar dozijn gewone vleermuizen, die er de schemering afwachtten. Toen stonden we weer in 't zelfde graanland, waar we 's morgens ook al geweest waren. Een weg voerde er dwars doorheen naar een bosch van elzen en berken en hield daar plotseling op. Maar wij wisten,

dat de groote weg naar Valkenburg in de richting van de ondergaande zon moest liggen en drongen daarom moedig door in 't duister onder de dichte esschen en hazelaren. We hadden er geen berouw

van, want 't wemelde daar van Wilde Akeleien, prachtig in vrucht, zoodat we zaden konden meenemen naar hartelust. Ook stond er een laag uitgebloeid plantje, met een rozet van zeven, acht bladeren aan den top van een stengel, die ± 2 dM. hoog was, maar 't was

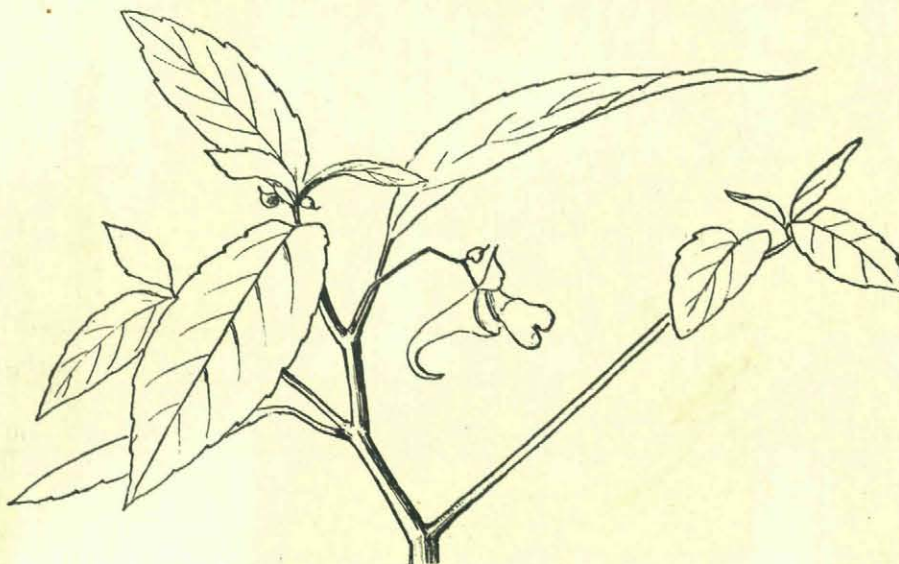
toch geen Zevenster. Wat 't wél was, besloten we den volgenden morgen te onderzoeken, want 't werd al donker en we hadden honger. Na nog wat buitelingen kwamen we terecht op een pad, dat ons in weinig minuten op den grooten straatweg bracht, vlak bij den ingang van de Sibber Grub. We

hadden dus mooi in een kringetje geloopt.

Den volgenden dag voor 't ontbijt zaten we alweer in 't zelfde bosch bij de geheimzinnige plantjes. Aan een paar verdorde bloeistengels, waarvan een nog wat driedeelige, groene kelkjes droeg, ontdekten we eindelijk, dat 't gedrongen planten waren

van het overblijvend Bingelkruid (*Mercurialis perennis*).

Toen keerden we gauw terug naar Valkenburg, want we wilden benoorden de Geul ook even een kijkje nemen. In Valkenburg zelf bezorgde de Geul ons nog een aangename verrassing: tusschen de steenen van den steilen oevermuur bloeiden een aantal plantjes van de Gele Helmbloem (*Corydalis lutea*). Een van ons was al gauw over de leuning van de brug gewipt en poogde een mooi plantje te

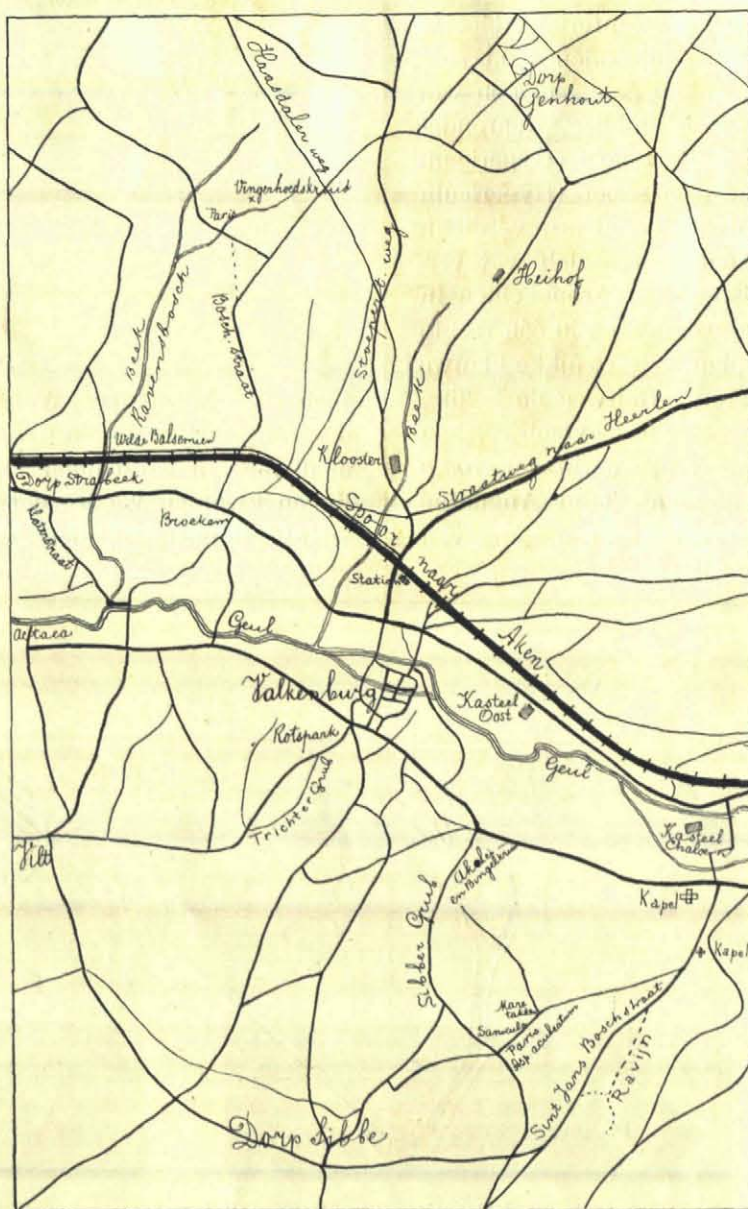
Groote wilde Balsemien (*Impatiens noli tangere*).

Nu weer naar links de bosschen in, een beekje over, een weilandje door en dan weer midden door de graanvelden naar een ravijn, dat we pas op de kaart ontdekt hadden. Een heerlijk plekje! Tusschen 't lage eikenhout stonden groote Adelaarsvarens, terwijl een rij Kantvarens (*Blechnum spicant*) den zoom aanduidde van een verdroogd beekje. De rijke bloempluimen van 't Smalbladig Wilgenroosje

Toen we wat lager kwamen, vertoonden zich achtereenvolgens weer al de planten van het St.

We gingen nu weer terug naar Maastricht.

Onderweg vonden we nog onder de heesters van de berghelling verscheiden mooie planten van *Actaea Spicata*, de vergiftige Zwarte Boschbes, met zijn trossen van groote, glimmend zwarte, ovale bessen. Ook vonden we een klein lipbloempje met maar twee meeldraden en zonder stijl en we wisten maar niet wat dat zijn kon; 't leek anders sprekend een klein Marjoleintje. En we zochten en twijfelden, tot we eindelijk ontdekten, dat 't werkelijk een

Wilde Marjolein was, want dat bij dit geslacht de meeldraden en stampers zich ongelijktijdig ontwikkelen, zooals uit vergelijking met andere Marjoleinen duidelijk bleek. Dit leerzame geval was een waardig besluit van onze botanische vondsten. Een uur later zaten we in den trein en na nog een paar uren namen we afscheid van Limburg, toen we bij Mook over de groote spoorwegbrug rolden en een laatste blik wierpen op Mook en Middelaar en op de Maas, zacht golvend onder 't blanke maanlicht.

De meegenomen wortelstruiken en knollen gedijden uitmuntend en sedert vele jaren bloeien Paris, Actaea, de Aronskelk, het Breukkruid en de gele Helmbloem in onze tuinen. De varentjes hebben zich dankbaar betoond voor een weinig kalk in den grond; vooral de Naaldvaren heeft zich prachtig

ontwikkeld, doch ik weet maar altijd nog niet, waarom hij hardnekkig twee of drie veeren uit zijn rozet altijd sikkelvormig omkrult. Ook de meeste zaden zijn opgekomen: Vingerhoedskruid het eerst, Akelei na twee, Aronskelk na drie jaar in den grond te hebben gezeten. Paris en Actaea laten nog op zich wachten, maar ik heb nog wel een jaartje geduld.

Wie nu al deze planten ook eens wil zien, vindt op het hierbijgaande kaartje de groeiplaatsen aangegeven. Ik ben niet bang voor uitroeiing: alleen voor 't Vingerhoedskruid zou ik willen bedingen, dat de liefhebbers alleen wat zaad ervan meenemen, en de planten zelf laten staan. Want die zijn er niet te veel.

JAC. P. THIJSSSE.

Amphidasis Betularia L. AB. Doubledayaria Mill.

Op blz. 229 van den vorigen jaargang kunnen de lezers van de *Levende Natuur* een bericht van ondergeteekende vinden, waarin hij mededeelde, voor 't eerst in de Rijnstreek bovengenoemde ab. gevangen te hebben. Tevens verzocht ik daar, mij te willen mededeelen, meerdere vondsten van deze voor Nederland betrekkelijk zeldzame vlinder. De heer Jaspers was zoo beleefd, onder 't berichtje te vermelden, dat ook hij deze var. voor een paar jaar gevangen had. Dr. J. Th. Oudemans en de hh. J. de Vries en W. Docters van Leeuwen verplichtten mij in de volgende afl. met verdere bijzonderheden. De heer Görlitz meldde mij nog, dat de var. bij Nijmegen zeer algemeen was.

Deze var. van de overigens niet zeldzame vlinder werd in 1864 beschreven en kort daarvoor in Engeland voor 't eerst waargenomen. In 1867 werd ze bij Breda aangetroffen. Dr. Oudemans deelde verder nog mede, dat ze in ons land niet zeldzaam was, doch minder werd opgemerkt, wijl de type veel gemakkelijker in 't oog valt dan de var. Wie een flinke hoeveelheid rupsen, liefst van zeer verschillende vindplaatsen bijeenverzamelt, zal bij kweeking ook allerlei tusschenvormen verkrijgen, afgezien van voorwerpen, die zuiver tot de type of de var. behooren. 't Meerendeel dier tusschenvormen sluit zich of bij de type of bij de var. aan. Tot goed verstand van mijn volgende waarnemingen, meende ik dit te moeten laten voorafgaan.

Reeds voor dien tijd had ik naar aanleiding van artikelen en mededeelingen in ent. tijdschriften getracht, deze var. te krijgen. Een tweetal jaren,

in '94 en '95 had ik rupsen gekweekt van hier en daar uit de Rijnstreek, in de hoop uit een der poppen een doubledayaria te krijgen. Doch al dien tijd waren de pogingen vergeefs geweest. Steeds was de zuivere type te voorschijn gekomen, ondanks 't verschillend voeder, waarvan ik de rupsen elk jaar voorzien had. 'k Veronderstelde dus, dat daarin de oorzaak der var. niet kon schuilen en begon al wanhopig te worden, daar de Rijnstreek ongelukkig niet overvloedig gezegend is met fabrieksschoorsteenen en deze hypothese wel gebruikt wordt ter verklaring van de kleur. De vlinder was daardoor meer in overeenstemming met de omgeving.

Maar eindelijk, uit de kweek van '96, die slechts met een klein aantal beproefd werd, verscheen de eerste doubledayaria, waarvan ik melding maakte, en wel een wijffe. Ze op te zetten, was mijn eerste gedachte; maar de tweede was, ervan te kweken en deze was overheerschend, terwijl ze de eerste niet uitsloot. De copula liep voorspoedig ten einde; 't mannetje was natuurlijk een stamvorm. Vol spanning over den afloop, natuurlijk!

Enkele eieren kwamen niet uit, een paar rupsen gingen ten gronde, maar 't resultaat was toch, dat ik een twintigtal poppen kreeg. Nu had ik nog een lange poos geduld te hebben. Bijna 10 maanden verkeert deze soort in poptoestand. Begin Juni verscheen de eerste uit de pop: een gewone betularia, N°. 2 en 3 evenzoo, eindelijk N°. 4 een zwarte var., weer een wijffe. Zoo verkreeg ik uit de 19 poppen, een was niet uitgekomen, 9 mannetjes en 10 wijffes. Van de 9 mann. waren 8 betularia en 1 doubledayaria: